

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 7.

V Ljubljani, 15. svečna 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Obupni položaj ljudskošolskega učiteljstva. — Naš denarni zavod. — Stik z ljudstvom. — Moderna šola. — † Nadučitelj Andrej Golob. — † Lina Trostova. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Politiški pregled. — Vestnik. — Inserati.

Obupni položaj ljudskošolskega učiteljstva.

IV.

Z Goriškega piše k temu vprašanju tovariš A. G.:

Dandanašnji se dobe ljudje, ki mislijo, da mora biti slehrni človek le liberalcec ali klerikalec. Ni še davno od tega, ko je nekdo vprašal nekega učitelja: „Ste li vi liberalcec ali klerikalec?“ Naš tovariš mu odgovori: „Jaz sem učitelj.“ Nato dotičnik ponovi svoje vprašanje, učitelj pa svoj odgovor z dostavkom; „Jaz sem slovenski učitelj.“ S tem je bil menda izkušnjavec zadovoljen, ker je takoj molče odšel.

Taki izkušnjavci in vohuni večinoma sami ne vedo, kaj je liberalizem in kaj klerikalizem, ker so le strankarsko mrtvo orodje in nimajo nikakega lastnega prepričanja. Podobni so pijancu, ki je zapravlil svoje imetje. Ko so mu prodali posestvo na dražbi, ga je nekdo vprašal: „Kako boš zdaj preskrboval sebe in družino, ker si razvajen in nesposoben za delo?“ Pijanec mu odgovori: „Imetje sem res zapravlil, a pamet imam še celo, ker je nisem še nič rabil. Ako se mi je do sedaj, ko nisem rabil pameti, prav dobro godilo, upam, da se mi bo odslej godilo še bolje, ker pričnem rabiti pamet.“ „Bojim se“, pravi sosed, „da vam je pamet zarjavela ali splesnila, ker je bila v slabi shrambi in zdaj ne bo več za rabo.“

Vsi tisti, ki delajo po navodilih katerekoli političkih strank brez lastnega prepričanja ter se ne zavedajo v prvi vrsti svojega stanu in poklica, so podobni gori imenovanemu pijancu, ker nečejo delati po svoji pameti, ampak so rajši podlaga tujčevi pti. Še priprosti kmetje so že začeli spoznavati, da si morajo sami pomagati do boljše bodočnosti, ker se od politikujočih strank nimajo nadejati nikake koristi, zakaj prepir rodi prepir, ki onemogoča vsako koristno delovanje. Naše stranke se pa le prepirajo brez konca in kraja. Večkrat bi človek mislil, da bo vendar nehal prepir, a ta navid-zna tihota je podobna oni pred nevihto, zakaj še preden bi si mislilo, začne ena stranka nametati prazne otepe, druga pa jih mlatiti in to se vedno ponavlja kakor p-periodični ulomki.

Ker so jeli spoznavati še preprosti kmetovalci, da se nimajo nadejati od strankarstva nobenih stanovskih koristi, so pričeli obračati klerikalnim in liberalnim mešetarjem hrbet ter začeli ustanavljati kmetiške neodvisne stranke.

Zakaj bi se tudi učiteljstvo ne vzdramilo ter pustilo razne stranke, naj si hodijo same po kostanje v žerjavico, ker nam ne privoščejo niti olupkov. Dokler nas izkoriščajo v svoje namene in mi jih pohlevno slušamo, so nam prijazni in nas pitajo z mnogimi lepimi obljubami, kadar bi pa nam lahko kaj pomagali, se izpremene kakor kameleon, ker najhitreje mislijo, da bi bilo preveč obljubiti in dati! Kadar mi česa prosimo, vedno pri-manjkuje sredstev, ker dobro so že porabili in nam je ostalo le staro periodično plačilo. „Velja potrpeti!“

Poskrbimo tedaj sami zase, ker bridke izkušnje nas uče, da se od drugih nimamo dosti nadejati. Naši politički mogotci nam sodijo kakor opica vevericama, ki sta našli oreh. Sebi pri-držijo jedro, a nam vržejo prazne lupine.

Ako pa sploh potrosijo med učiteljstvo kako mrvico, store to le iz slabega namena, da bi zasejali razpor v naš stan.

Zatorej recimo: „Dovolj je hlapčevanja in robotanja, mi nismo ne liberalni ne klerikalni tlačani ampak, smo slovenski učitelji in slovenske učiteljice!“

Pri novoletnem zborovanju poštnih uradnikov in uslužbencev je bila dvorana rdeče pogrnjena. Stopivši v dvorano nekdo vzklikne: „Tu ste sami socialisti!“ Na to mu odvrne neki uradnik: „Mi smo naši socialisti, ki nismo nasprotniki nikomur, ne cerkvi ne državi ne bogatašem in sploh nobenemu stanu, zakaj vsakdo ima pravico in dolžnost, da si izboljšuje in utrjuje svoje stališče. Nočemo tedaj nobenega stanu ovirati o delovanju in prizadevanju za boljšo bodočnost. Odločno pa zahtevamo samo to, kar nam po pravici in zakonu pristoja, da si izboljšamo svoj gmetni položaj.“

Tudi učiteljstvo bi se z gotovo koristjo oprijelo tega načela. Pregovori pravijo: „Sloga jači, nesloga tlači. V edinosti je moč. Vsi za enega, eden za vse. Itd.“

Nam manjka edinosti, manjka sloge in kolegialnosti. Vsi smo slovenski učitelji in učiteljice, vsi imamo enaka dela in opravila in borno plačilo. Za poboljšek pa imamo trpljenje in trpljenje. Nekateri so se zatekli v liberalni, drugi pa v klerikalni tabor z nado, da jim katera teh strank zmanjša gorje. Nekateri že spoznavajo, ostali pa bodo prej ali slej spoznali, da smo se varali, zakaj od omenjenih strank ne bo za nas kruha.

Klerikalci so nam očitni nasprotniki, liberalci se-r priznavajo naše težnje, a nas vedno pitajo le z obljubami. Zgolj ob-

ljube nam pa ne izboljšujejo položaja. Od samih idealov se ne more živeti. Kdor se z upanjem pita, mora gladu poginiti. Zapustimo tedaj gori omenjena tabora ter oprimumo se gesla „Vsi za enega, eden za vse.“

V slogi je moč. Mi smo slovenski učitelji, česar se moramo vselej in povsod zavedati. Stari in mladi, učitelji in učiteljice, moramo vzajemno drug drugega podpirati, ker imamo skupne težnje in skupen namen.

Bodočnost bo gotovo naša, ko si opomore in se ojači kmetiška neodvisna stranka. Kmetje uvidevajo, da potrebujejo izobrazbe in vedo tudi, kje jim je je treba iskati. Pomagajmo tedaj zavednim kmetom vsak po svoji moči in pomagali bodo tudi oni nam.

Bodimo zvesti tovariši in tovarišice med seboj in tudi svojemu „Tovarišu“, ki se vedno bojuje za naše stanovske koristi. Naj ne bo niti enega tovariša ne tovarišice, ki bi ne bil naročen na „Učiteljskega Tovariša“. Vsak učitelj bodi zvest in delaven ud naše „Zaveze“ in vsak „Zavezin“ ud bodi dober plačnik in naročnik „Učiteljskega Tovariša“. Tako nam pomore sreča junaška!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca prosinca 1907 K 12.533.67.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Stik z ljudstvom.

(Dalje in konec.)

8. Podrobno delo.

Če srečaš preprostega kmeta na cesti, na polju, v gozdu itd., ga vselej prijazno nagovori, povprašaj ga, kako kaže letina,

Moderna šola.

Utopija iz Devete dežele.

Poročal na učit. večeru v Ljubljani Karel Wider.

(Konec.)

Tu obstoji učitelj, razprostire roki in pravi: „Poglejte, to je naša telovadnica! Ali ni pač lepa in prostrana? Vsa priroda nam je telovadišče, vse življenje — telovadba. Mar mislite, da zapiramo svojo mladino v zatohle in prašne prostore, da naj si tam utrdi svoje ude in razširi svoja pljuča? V prostem zraku naj se giblje telo, da se mu ukrepe mišice in zjasni duh!“

Resnične so bile te besede i molčal sem; v duhu pa sem zrl tiste naše telovadnice, polne smradu in prahu in še sedaj so se mi smilili ubogi slovenski otroci, ki smo jih po 2 uri na teden mučili v teh prostorih.

Sence so se jele daljšati in treba mi je bilo hiteti. Vprašam ga torej hitro še:

„Ali poučujete tudi kak tuj jezik in kako?“

„Da!“ pravi v odgovor; „poučujemo tudi jezik sosedne dežele, s katero nas vežejo prijateljske vezi. Učimo ga po najboljši metodi, to je brez knjig. Venkaj gremo v prirodo, tam gledamo, opazujemo in popisujemo v tujem jeziku. Česar ne vidimo v prirodi, to opisujemo na dobrih slikah. Učenci tvorijo

povej mu kako novico, napelji pogovor na njegove otroke, na šolo in na tiste ljudi in časopise, ki hujskajo ljudi zoper šolo in učiteljstvo; pojasni mu težavno nalogo ljudske šole in povej mu, koliko žrtvujejo ljudje v drugih kronovinah za šolstvo itd. Nikdar ne hodi ošabno mimo našega kmeta in če srečaš njegovega otroka, odzdravi mu vselej prijazno in če le utegneš mu privoščiti tudi kako besedo. S takim postopanjem si pridobi učitelj zaupanje med ljudstvom. Zahajaj rad v družino odraslih domačinov ter posezi med njih pogovore; tudi fantovskih družb se ne ogibaj, vendar popivati z njimi ne smeš in tudi bratiti se nikar nikdar z njimi. Ugled stanu moraš imeti vedno pred očmi. Izkušaj tudi, da skleneš prijateljsko zvezo z veljavnimi možmi v občini in v gostilni se pridružuj vselej le takim možem. V krajih, kjer prirejajo zabave in veselice, se udeležuj vedno teh veselice in sodeluj pri prireditvah takih zabav.

Neguj in pospešuj prirejanje božičnic, šolskih slavnosti in šolskih izletov ter povabi k tem prireditvam vselej tudi starše šolske mladine. Kjer so ugodne razmere, ustanovi s pomočjo uglednih in za šolo vnetih domačinov šolarsko kuhinjo. S takim podrobnim delom izven šole se pridobi ljudstvo najlaglje za šolo, učitelj si pa utrdi tem potom ugled in veljavo med ljudstvom.

Ob času volitev bodi učitelj vedno na svojem mestu. Nihče naj ne zanemarja in ne zametuje svojih državljan-skih pravic! Pri občinskih volitvah si prizadevaj, da boš izvoljen v občinski odbor. Če nastane pri občinskih volitvah boj, ne posezaj sam v agitacijo, da si ne izpodkoplješ ugleda pri nasprotnikih: to delo prepusti svojim zanesljivim prijateljem, ki jim daješ ti v ta namen potrebna navodila. Pri občinskih volitvah imej pred očmi vedno krajevne razmere, ne pa „liberalcev“ in „klerikalcev“.

Pri deželnozborskih in državnozborskih volitvah ne nastopaj nikdar svojevoljno, ampak počakaj vedno glasu vodstva naše organizacije, ki bo pred vsakimi deželnozborskimi in državnozborskimi volitvami sklicalo shod učiteljev-zaupnikov iz cele dežele. Za Kranjsko n. pr. bo tak posvetovalen shod ob velikonočnih počitnicah. V krajih, kjer se ve že naprej, da bi bil vsak boj

stavke z že znanimi besedami, kakor jih sami hočejo. Vezani nismo na nobene od drugih oseb tvorjene stavke, učenci delajo sami, govore, kakor jim je zrastle jeziki. Pri prejšnji metodi, ki smo jo imeli in po kateri smo poučevali tuj jezik iz knjige, je govorila knjiga na mesto otrok, učenci pa so kakor papige govorili le po knjigi. Koliko truda nas je časih stalo, da smo kak daljši in težji stavek vtrdili učencem v spomin in so dostikrat ali večinoma mehaniško ponavljali cele odstavke, razumeli pa navadno nič. Sedaj je to vse drugače. Učenec govori sam in to kakor hoče, in uspehi so splošno mnogo boljši od prej. Vrh tega zamenjujemo svoje otroke z otroki sosedne dežele, katere jezik poučujemo. V kratkem času bivanja v tuj deželi se priučijo popolnoma tujemu jeziku in to hitreje, lažje in bolje kakor pri vsaki drugi metodi.“

„Kakor pa poučujete čitanje v tujem jeziku ko nimate knjig?“

„Za to skrbi zopet naš izborni „Solski list“, ki prinaša odstavke, novice, opise i. t. d. v tujem jeziku, in sicer na vsaki stopnji takih in toliko, kolikor jih potrebujemo.“

„Prosim še nekaj. Rad bi zvedel, kako imate urejeno klasifikacijo in naznanila.“

„Obeh teh ne poznamo. Klasifikacijo smo pred mnogimi leti odpravili. Kaj se pa pravi pravzaprav klasificirati? V par

brezuspešen. se ni treba mešati v volitve; sicer nam bo pa podal natančna navodila zaupni shod in po teh navodilih se bo moral vsak učitelj in vsaka učiteljica ravnati. Povemo pa že danes, da učiteljstvo ne bo nastopalo potom „Slomškove zveze“ in tudi ne kot privesek tej ali oni stranki.

„Slovenec“ je pisal nedavno, da se poraja v učiteljskem političnem življenju preobrat. Deloma trdi prav. Ali ta preobrat se ni nagnil po „Slovenčevih“ željah. Slovenski učitelji ostanemo, kakor do zdaj, napredni. Izpremenili smo samo bojno taktiko. Izkušnja nas uči, da z vednimi prošnjami, tožbami in zabavljanjem ne pridemo do smotra; izprevideli smo tudi, da nas voditelji našega ljudstva, vse premalo podpirajo; osebni boj in kult je njih glavna naloga, čeprav gre ves ljudski blagor pod cesto. Zato se hočemo učitelji kolikortoliko osamosvojiti ter stopiti na dan s pozitivnim delom, ki smo mu začrtali program v teh člankih. Umevno je, pa seveda, da se bomo v dosego tega namena družili vedno in povsod z možmi, ki imajo na programu pozitivno delo ter so res prijatelji šole in učiteljstva.

S klerikaleci učiteljstvo ne more in ne sme hoditi. Leti so načelni nasprotniki šolstva in učiteljstva in nam mole — fige. Duhovnikom so zboljšali plače, nam pa v „Slovencu“ in „Domoljubu“ molé fige pod nos. To si bomo zapomnili, zapomnili posebno pamflet, ki ga je priobčil „Domoljub“ pod odgovornim uredništvom g. dr. Ignacija Žitnika v 5. številki t. l. To naj si zapomni posebno učiteljstvo tistih okrajev, kjer je g. dr. Žitnik deželni in državni poslanec in mu dá pri bodočih volitvah primeren odgovor. „Ne vinarja ne v poboljšanje učiteljem“ — tako piše „Domoljub“. Le ne bojte se, g. doktor, ne bomo Vas preveč nadlegovali. Vlada, ki je našla sredstev za izboljšanje uradniških, profesorskih in duhovniških plač, tista vlada bo morala pričeti v najkrajšem času akcijo tudi za izboljšanje učiteljskih plač. Za to bomo že poskrbeli in spravili v zadrego učiteljožreca dr. Žitnika. Učiteljstvu pa kličemo: Le med ljudstvo in zatirajte „Domoljuba“!

tesnih razredov spraviti vse učence, to je namreč njih znanje v posameznih predmetih. Kaki dvomi so nastali čestokrat, ali damo učencu dobro ali zadostno, zadostno ali nezadostno! Koliko krivic se je tu zgodilo, posebno pri površni klasifikaciji ali pri preobitem številu učencev. Najprej smo hoteli temu odpomoči na način, da smo izdajali šolska naznanila le dvakrat v letu. Pozneje smo odpravili tudi to. Mi le poučujemo in izpraševaje zopet iznova učimo, oziroma že znano utrjujemo. Nam je glavna stvar, da učence nekaj zna, ne pa da dobi dober red. Učenci sledijo z mnogo večjim veseljem pouku in ker se ne boje slabega reda, odgovarjajo bolj pogumno na moja vprašanja. Šola je postala živahen parlament, kjer se križajo vprašanja in odgovori; vzgoja in pouk se je prilagodil življenju, mi učimo za življenje, ne pa za pohvalo in grajo ali za dobre in slabe rede, kar je eno in isto. Zavest, da je učenec dobro odgovoril na učiteljevo vprašanje ali pa da je spravi součence s svojim vprašanjem v zadrego, ta zavest je zanj bodrilna in zadostujoča.

„Ali pa veste potem, jeli učenec sposoben ali neposoben za višji razred?“

„Po tem niti ne vprašamo! Pri nas nobeden učenec ne ponavlja razreda. Po svoji individualnosti, po svoji nadarjenosti in pridnosti pridobi vsak učenec več ali manj, gotovo pa toliko, da more v naslednjem višjem razredu slediti pouku. In nazadnje,

† Nadučitelj Andrej Golob.

Nemila smrt nam je naglo vzela ljubega tovariša. Andrej Golob, nadučitelj pri Sv. Marjeti na Dravskem polju v mariborskem okraju, je pred 14 dnevi zbolel na influenco in vključ pomoči zdravnikov ni več ozdravel, temveč zadela ga je 29. januarja t. l. srčna kap, in ob pol enajstih zjutraj je mirno izdahnil blago svojo dušo.

Pokojnik je bil rojen 22. novembra 1850 v Leiterspergu pri Mariboru, kjer je bil njegov oče vinogradnik. Od tam je obiskoval ljudsko šolo in gimnazijo v Mariboru. A neka nevzdržna želja ga je gnala v učiteljski stan, zato je l. 1870 vstopil v tamošnje učiteljske. Koncem julija 1874 je z dobrim uspehom završil mariborsko učiteljske in nastopil isto poletje podučiteljsko službo v Framu, kjer je imel ljubeznivega voditelja g. Antona Hrena, sedaj nadučitelja pri Št. Janžu. Pri tem jako gostoljubnem nadučitelju so se skoraj vsak mesec zbirali mladi učitelji iz Framu, Slivnice in Hoč, ki so l. 1875 ravnokar ostavili enoletni pedagoški tečaj v Gradcu, zakaj bil jim je prijatelj, učitelj in svetovalec, od vseh ljubljani in spoštovan. To so bili gospodje Anton Brezovnik, sedaj vpokojeni učitelj in pisatelj v Vojniku, Karel Pestevšek, nadučitelj v Slivnici, France Žolgar, umrl kot nadučitelj v Rečici, Ivan Nedeljko, učitelj v Hočah in umrl kot kaplan pri Sv. Martinu pri Vurbergu in pokojni Andrej Golob.

Izpit učiteljske sposobnosti je dovršil l. 1878. v Gradcu, nakar je postal 1879. stalni učitelj v Framu. Že tukaj se je poročil z g. Berto, roj. Schutzbachovo iz Maribora, ki pa je pred Novim letom za pljučnico nevarno zbolela in še zdaj ni okrevala.

Iz Framu je prišel spomladi 1880. kot šolski vodja na novo ustanovljeno enorazrednico k Sv. Marjeti, kjer je 1903. postal nadučitelj in blizu 27 let neumorno deloval. Mnogo skrbi, truda in sitnosti mu je delala tudi stavba nove dvorazrednice. Imel je jako malo in slabo stanovanje. Veliko veselja je imel do sadjerejstva, kar je pokazal tudi na svojem tik šole ležečem posestvu.

Kako je bil pokojnik priljubljen zaradi svojega neumornega delovanja, ljubeznivega obnašanja, trdnega značaja ne le pri

kdor pridobi zaradi svoje boljše nadarjenosti ali pridnosti več, ta je po izstopu iz šole bolj usposobljen za življenski boj in tudi doseže višjo stopnjo življenske ugodnosti, njemu se godi bolje kakor drugim. In to je tudi prav! Po nadarjenosti in usposobljenosti naj se razdele ugodne službe v življenju, ne pa po dobrih redih. Ko prestopi učenec v življenje, v prakso, takrat se vidi, kaj razume in koliko zna in za katero stroko je sposobnejši in se ga uvrsti tja, kamor sodi in na tisti klin službene lestve, za katerega se usposobi. Pri natančni klasifikaciji iz raznih predmetov se je često pripetilo, da je marsikateri mlad človek zaostal v šoli, na primer zaradi neznanja prirodoslovnih ved. In baš tisti človek ni potreboval v življenju teh ved čisto nič, pač pa vse kaj drugega. Temu človeku se je na ta način zgodila velika krivica, ker se ga zaradi slabega reda ni pustilo k boljši službi v življenju: bil je slab učenec, padel je iz tega in tega predmeta in basta. Naprej ni mogel, zaostal je na nekaki srednji stopnji izobrazbe, in vzgojevali smo si izobražen proletarijat, ki je bil le na kvar človeški družbi. Po našem sistemu pa se vsak posameznik sam kvalificira in življenje samo ga uvrsti tja, kamor sodi. Tem potom smo dosegli, da je vsak zadovoljen s svojim stanom in izginili so tisti nezadovoljneži iz človeške družbe, ki jim je glavna naloga, delati na preobratu obstoječih življenskih razmer. Upam, da smo dosegli svoj smoter: ustvariti

učencih, temveč tudi pri ljudstvu in tovariših, se je pokazalo na dan pogreba dne 31. januarja t. l. Dasi je bilo slabo vreme in je zapadel velik sneg, vseeno je prihitela razen šolske mladine velika množica faranov, nad 30 tovarišic in tovarišev z okr. šol. nadzornikom, g. I. Schmorancerjem iz mariborskega, ptujskega, bistriškega okraja, ves krajni šolski svet in občinski zastop, da izkažejo predragemu zadnjo čast. Šele ob 11. uri je domači župnik pred staro šolo v Šmarjeti blagoslovil kovinsko krsto, obloženo z obilico dragocenih vencev, nakar se je izprevod pomikal mimo novega šolskega poslopja skozi Trniče v 1 uro oddaljeno farno cerkev k Št. Janžu v ptujskem okraju, kjer je bila zadušnica. Iz lece pa se je župnik g. M. Škorjanec v genljivih besedah poslavljaj od rajnega, ki se je še pred 5 tedni v tej farni cerkvi udeležil z učenci sv. misijona, ne sluteč, da bo tako kmalo v rakvi tukaj ležal in klical: „Glejte, jaz grem k Očetu, boste skoraj prišli za menoj! G. govorniku bodi tukaj posebej še hvala izrečena, zakaj pokazal je, da ve težnje učiteljskega stanu ceniti. Nato smo Goloba spremili na pokopališče in položil v hladen grob poleg svoje tašče.

Nepozaben pa ostane blagi pokojnik nam, sosednim tovarišem, saj nam je njegova ljubeznivost tako ogrevala srce, njegova gostoljubnost nas tolikokrat zvalila pod njegovo streho, kjer je vladala redka rodovinska sporazumnost in sladila njegovo življenje nepopisna otroška hvaležnost in odkritosrčna ljubezen njegovih sorodnikov, zlasti svaka g. Skalnika, meščana na Dunaju.

Pokojni je zapustil bolno vdovo in četvero otrok, od katerih sta starejša kot trgovec in notariatski kandidat preskrbljena, mlajši sin je učiteljski in hčerka je pa ravno izvršila ljudsko šolo.

Tebi pa, dragi nam Andrej, ki si bil priljubljen in značajan človek, najboljši soprog, najskrbnejši oče, vzoren učitelj in rodoljub, blag kolega, skrben občan, izkratka cel mož — bodi zemljica lahka in trajen spomin. D. P.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta“!

srečne in zadovoljne stanove in s tem trdno podlago družini, občini in deželi“.

Nisem ga sicer popolnoma razumel in rad bi še mnogokaj zvedel v tej res moderno in praktično urejeni šoli. A žal, mudilo se mi je. Zahvalil sem se najpresrečnejši devetodeželskemu učitelju, mu stisnil prav kolegijalno desnico in se obrnil od njega, da nastopim daljno pot v svojo domačijo. V tem hipu mi šine še neka misel v glavo. Obrnem se k njemu z vprašanjem:

„Povejte mi še, kdo vzdržujete po mojih mislih drage šole in kako ste plačani učitelji te srečne dežele?“

„Verujem vam, da vas zanimata ti dve vprašanji. Šolo plačuje dežela. Starši nimajo nikakih izdatkov za šole razen skupnih davkov, ki so pri nas jako nizki. Naša dežela je tudi financijelno tako moderno urejena, da pride na posameznega deželana primeroma majhen odstotek skupnih izdatkov. V prvi vrsti imam omeniti, da nimamo tistega dragega vojaštva, ki po drugih deželah požre milijone in ne dovoli, da bi prišla na površje ljudska izobrazba, potrebna za delavske, obrtne, trgovske in druge stanove. Mi smo nevtralna dežela kakor vse sosedne dežele in se nam zaradi prijateljskih vezi ni bati vojne. Vrhutega je naše obrtništvo, industrija in trgovstvo, kakor tudi kmetijstvo skoraj na vrhuncu dovršenosti in prinaša deželi ogromnih

† Lina Trostova.

Odprta noč in dan so groba vrata,
al' dneva ne pove nobena prat'ka.
Prešeren.

Že zopet je posegla neizprosna smrt s svojo koščeno roko v vrsto učiteljstva.

Dne 30. januarja 1907. je umrla nagloma učiteljica gospa Lina Trostova. Pri lokalni konferenci se je zgrudila brez vsakega glasu in najmanjše predslutnje navzočih nezavestna na tla. Ves trud zbranega učiteljstva, kakor tudi pomoč došlih zdravnikov sta bila brezuspešna in rešitev nemogoča. Zadelala jo je srčna kap, in morala je v prezgodnji grob.

Pogreb je bil veličasten. Udeležilo se ga je v obilnem številu učiteljstvo krškega in novomeškega okraja. Zastopan je bil krajni šolski svet in prostovoljno gasilno društvo. Razen šolskih otrok je prihitela nešteta množica domačinov, pa tudi več znancev pokojnice iz sosednih krajev, ki so izkazali s svojo prisotnostjo predragi zadnjo čast. Skratka: pogrebna vrsta je bila nepregledna, take še ni videl Št. Jernej. Vse je kazalo, da je bila pokojnica kar najbolj priljubljena kot učiteljica, kakor tudi kot koleginja.

Pred šolo, v cerkvi in na pokopališču so zapeli izvežbani krški pevci tri žalostinke. Njih mili in blagodoneči glasovi so pretresli dušo slehrnemu. Ob grobu je očrtal gosp. nadzornik Lj. Stiasny v ginljivem govoru življenje in delovanje pokojnice. Govornikove besede so naredile na poslušalce mogočen vtisk in ni ga bilo očesa, v katerem bi se ne lesketala solza sočutja.

Pokojnica je službovala v Št. Jerneju skoro 14 let. Bila je vneta za blagor svoje ljubeznive družine, kakor tudi za srečo učeče se mladine, kar je dokazovala s tem, da je kar najmarljivejše izpolnjevala stanovske dolžnosti.

Z njo je izgubilo ljudstvo marljivo učiteljico; soprog in otroka ljubljeno, nenadomestljivo soprogo, oziroma mater, učiteljstvo pa blago kolegino. Žalujoci ostali pa smo preverjeni, da je Tvoja blaga duša tam, kjer „lepše solnce sije in lepša zarja rumeni“.

Slava njenemu spominu!
Lahka ji zemljica domača!

J.

dobitkov. Zaraditega so davki majhni in vendar ostane vsako leto velik preostanek v deželskem budgeju, ki se večinoma porabi za izobrazbo. Iz tega preostanka se izplačuje ves šolski aparat, ki je precej drag, kakor ste sami prej omenili, ki pa vrača deželi stotero posojeni kapital, ker se po splošni in pametni ljudski in stanovski izobrazbi množi narodova blaginja. Pri tem pa odpade tudi precejšnji procent na učiteljstvo, ki je plačano tako, da si sme vsak deželan iz Devete dežele šteti v čast, biti vsprejet med ljudsko učiteljstvo“.

„Srečno učiteljstvo, srečna dežela!“ sem vzkliknil, še enkrat stisnil roko svojemu tovarišu in jo, spremljan od tega do vrat, hitro odkuril po cesti vun iz mesta.

Mračilo se je že, ko sem puščal za sebo zadnje hiše tega mesta in pošteno me je skrbelo, kako in kdaj pridem v svojo nebeško domačijo. Nočem vas dalje mučiti s svojimi spomini s tega potovanja; rečem samo toliko, da sem jo srečno in v pravem času prijadril skozi zemski zrak in vesoljni eter mimo nebeških teles naravnost pred vrata nebeške domačije, ki mi jih je moj prijatelj sv. Peter hitro odprl, veseleč se, da sem o pravem času, zdrav in brez zamude dospel s svojega izleta nazaj.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Iz „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“. Odbor je imel pustno nedeljo sejo, v kateri je I. razpravljal o sklepih zadnjega obnega zborovanja. Glede proračuna in razpisa potrebnih načrtov odbor popolnoma soglaša z mnenjem, izraženim nam na obnem zboru, naj se s tem še nekoliko počaka, da se zgradbeni kapital izdatno še poveča, ker sicer bi se trudili, zbirali in zidali le za druge. Glede zgradbe in notranje uredbe pa se bo odbor po svojih odposlancih poučil pri raznih enakih zavodih in na podlagi teh informacij potem svoječasno preskrbel načrte in proračun. Glede stavbišča pa je že pred leti občinski svet ljubljanski obljubil: „da bo ob času, ko bo deželni zbor kranjski, ki je sklenil: „da priznava važnost in korist učiteljskega konvikta v Ljubljani ter je pripravljen ob svojem času v to svrhu dovoliti primeren denarni prispevek, kadar bo zgradba konvikta zagotovljena“. Odbor se bo po želji obnega zborovanja obrnil tudi do vseh ljubljanskih učiteljskih društev, da se izjavijo, koliko in kakšnih prostorov bi potrebovali vsako v svoje namene, da se te želje upoštevajo pri razpisu načrtov. II. Dalje je odbor sprejel ponudbo tov. Iv. Štruklja ter za prav majhen znesek odkupil njegovo knjžico „Sola in dom“, ki se bo dala v tisk, ko bo končan tozadevni dogovor. Ob tej priliki se je tudi razgovarjalo o izdaji J. Žirovnikovih narodnih pesmi, kar se pa definitivno določi, ko dobi odbor dotične pesmi v svojo last. III. Odbor se je končno razgovarjal o ponudbi neke zavarovalnice, kar se pa odloži, dokler se ne uravna zadeva med „Zavezo“ in banko „Slavijo“.

Jubilejska samopomoč. Zopet je kruta smrt posegla v naše vrste. Pri Sv. Marjeti na Dravskem polju je dne 29. prosinca 1907 umrl tovariš Andrej Golob v 57. letu svoje starosti. Vdovi go-pé Berti Golob sem dne 5. t. m. poslal vsoto 432 K. Tekom tega meseca razpošljem položnice in prosim, da člani vplačajo znesek 2 K 10 v. One člane, ki se še niso odzvali za letnino in zadnji slučaj smrti, prosim pa, da to sedaj skupno store. Ker je pristopil zopet en član, je število članov sedaj 216. Tovariši, agitujte v svojem krožju za pristop k društvu, zakaj čim več nas bo, toliko bolje v takih slučajih za ostalo družino. Pripomnim, da pošljem vedno vsem članom položnice; če se kje katera izgubi, ni moja krivda.

Studenc-Ig, dne 10. svečna 1907.

Franč Ks. Trošt.

Štajersko.

Ptujsko učiteljsko društvo je imelo svoj obni zbor dne 7. t. m. ob izborni (!) udeležbi, t. j. navzočih je bilo nekaj nad $\frac{1}{3}$ članov. G. predsednik je podal pregled delovanja društvenega v preteklem letu, iz katerega povzamemo, da je imelo društvo v tem letu 6 zborovanj, tri predavanja; da sta izmed društvnikov 2 umrla, eden nas zapustil, 3 nanovo pristopili, tako da je bil koncem leta status quo ante. Pri današnjem zborovanju so se pridružili društvu zopet 3 udi: Žiber Al. od Sv. Marka, Horvat Fran iz Ptujske okolice in Čeh Ivan od Sv. Marjete. Blagajnica nam je pokazala zopet enkrat svojo bogato praznoto — prebitka je celih 6 K, in poleg tega še nismo ne pri konviktu, ne pri učiteljski posojilnici in ne pri tiskarni. . . . Jadna nam majka pri takem ubožstvu! Pregledovalca računov, Klanjšček in Meško, predlagata za blagajničarico gđe. Luknarjevo absolutorij, kar se ji tudi podeli. — Poleg novega predsednika Fr. Žihra od Vurburka se je konstituiral odbor za leto 1907 tako: podpredsednik — Fr. Šorn od Sv. Lorenca na Dravskem polju, tajnika — Fran Fleré od Sv. Lorenca Sl. g. in Mici Dullerjeva od Sv. Vida, blagajničarica — Marijana Luknarjeva iz Ptujske okolice, knjižničar — Valentin Kajnih iz Ptujske okolice, odbornika — Fran Meško iz Selin Ivan Strebe od Sv. Andreja Sl. g., pevovodja — Fran

Horvat iz Ptujske okolice. Tov. Fr. Žihra se zahvali kot predsed. v svojem in v imenu novega odbora za zaupanje in pravi, da bo po možnosti skrbel vedno za zanimiva in poučna zborovanja — naj ga le tudi drugi podpirajo. — Med predlogi se določi, da se pošiljajo na šolska vodstva za vsako zborovanje vabila kot tiskovina. Na predlog tov. Peska zlože za ubogo domačo blagajnico dočleniki, ki niso bili v Graecu, 10 K. Obveljal je tudi drugi njegov predlog, da naj plača vsakdo 1 K, ki izostane neopravičen od zborovanja. Na predlog istega tovariša se sklene uvesti vprašalne škrinjice. Tov. Pavel Fleré pa je s svojim predlogom, naj se udnina z ozirom na zvišanje prispevka „Zavezi“ zviša, srečno pogorel. Ko se še določi prihodnje zborovanje na 7. marca in obljubi tovariš Strelec govoriti „O nabiranju krajepisnih imen“, se zborovanje zaključi s klicem: Vse učiteljstvo 24. t. m. v Ptuj na shod narodne stranke! P. F.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je imelo svoje glavno zborovanje 13. januarja t. l. v deški okoliški šoli v Celju. Krasni zimski dan in zanimiv vzored sta privabila nad 35 tovarišev in tovarišice k društvenemu sestanku. Na novo so pristopili društvu ti-le tovariši, oziroma tovarišice: g. Kislinger iz Celja, gđe. Brišnikova in g. Kranjc iz Petrovč, gđe. Ciglerjeva iz Liboj in gđe. Siterjeva iz Šmartna v Rožnem dolu, kot gost pa je bil navzoč tov. g. Pestevšek iz Laškega, svoj pristop k društvu je tudi prijavila gđe. Cererjeva iz Nove Cerkve,

V vnesenih besedah je pozdravil tov. predsednik, g. Armin Gradišnik, v obilem številu navzoče tovariše, želeč jim obilo sreče v novem letu in bodreč jih k upanju v boljšo bodočnost. Poudarja, da ni noben stan tako zastavljen, kakor baš učiteljski, kar se tiče gmotnega položaja; država skrbi v obilni meri za svoje uslužbence, a za nas se ne briga nihče. Treba se je torej trdneje združiti, da priborimo to, kar nam gre. Letošnje leto nam obljublja mnogo napornega truda, a učiteljstvo je organizovano in ve. kaj mu je storiti, kadar mu gre za svoje interese. — Društvenikom polaga na srce, naj si volijo novo predsedništvo, katero naj zasede moč, ki se ni izrabila kakor on.

Poroča, da se je opravičil tov. g. Ivan Jezovšek in tov. g. Fr. Kranjc, ki je šel domov k bolnemu očetu, tovariš g. Černejš pa pošilja iz Maribora društvnikom iskrene pozdrave. Izstopila sta iz društva tov. g. Fr. Zupančič iz Št. Ruperta na Laškem in tov. g. Rajner iz Hrastnika, ki sta pristopila novemu društvu v sosednem okraju Opornim tudi, da se nadzornik g. Josip Supanek ne more udeležiti današnjega sesanka, pozdravlja pa po-ebej gđe. Beti Supanekovo iz Teharij. Čestita tovarišem, oziroma tovarišicam na srečno prebitem usposobljenostnem izpitu; kakor: gđe. Kosijevi, gđe. Gajškovi, gg. Žagarju, Valenčiču in Stantetu.

Po prečitaniu zapisnika zadnjega zborovanja v mesecu novembru 1906 se je razpravljalo o izpremembi naslova našemu društvu. Sprejel se je predlog tov. Fr. Brinarja, da društvo naj ne sklepa zdaj o tem, ampak naj čaka, da sosedno bratsko društvo želi izpremembo oficijalnega imena našemu društvu.

Na to opozarja tov. predsednik na splošni učiteljski shod v Graecu na dan 2. februarja. Pozivlja tovariše k polnoštevilni udeležbi, s čimer pokažemo, da smo slovenski učitelji v gmotnem oziru solidarni z nemškimi kolegi; le z združenimi močmi nam je mogoče doseči boljše gmotno stanje.

Določi se, da z ozirom na shod v Graecu odpade zborovanje za mesec februar, vrši se pa 19. marca.

Na to pride letno poročilo tajnikovo, ki se sprejme z odobravanjem in iz katerega posnamemo sledeče:

V društvenem letu 1906 je bilo pet zborovanj, pri katerih je bilo skupno 152 zborovalecev, torej pride na vsako zborovanje povprečno 30 zborovalecev. — Društvo šteje: 1 častnega člana, 75 rednih in 10 podpornih članov; zaradi preselitve v drug okraj smo izgubili tri člane, a dva sta ostala še člana našega društva. Pri društvu sta tudi dva okrajna šolska nadzornika. — Na vsako zborovanje pride po eno predavanje, in sicer: tovariš g. Šah je razpravljal o novem šolskem in učnem redu; profesor g. Josip Kožuh je imel dve predavanji o stožčevi projekciji: tovariša gg. Fr. Kranjc in Fr. Brinar sta razpravljala o nerazdeljenem času pouka, o „Učiteljevem delovanju

izven šole“ pa tovariša gg. L. Černej in Petriček. — Glede šolskega in učnega reda se je sklenila primerna resolucija. Društvo se je dalje izjavilo v zadevi uvedbe obligatoričnih kmetijskih nadaljevalnih šol z istočasnim skrajšanjem šolske obveznosti na 6 ali 7 let, izjavo pa je poslalo c. kr. kmetijski družbi štajerski in c. kr. dež. šol. svetu v Gradcu. — Razpravljalo se je tudi o uvedbi dvomesečnih počitnic. Društvo je dalje opozorilo štajerski „Lehrerbund“, naj stori potrebne korake, da bodo tudi učiteljice ročnih del, ki so učiteljske soproge, deležne pokojnine. — Stavil se je tudi predlog, naj se naroči vsako šolsko vodstvo na „Planinski Vestnik“.

Tajnikovo letno poročilo tudi omenja, da so popolnoma zapale pevske vaje za prireditev koncerta v prid „Učiteljskemu konviktu“.

Iz poročila gđe. blagajničarke zremo, da je bilo dohodkov 107 K 84 h, stroškov 79 K 63 h, torej prestanka 28 K 21 h; ta pa bi bil še večji, ko bi vsi tovariši storili svojo dolžnost. Gospodična blagajničarka se je neumorno trudila v minulem društvenem letu za gmotno stran društva, za kar se ji je izrekla iskrena hvala Pregledovalcem so bili voljeni tov. g. Fr. Brinar, gđe. Brinarjeva in gđe. Kalšek.

Glede nabave časnikov se je sklenilo šele po poročilu knjižničarjevem sklepati o nabavi novih knjig in časnikov.

Za društveno leto 1907 se je sestavil sledeči odbor: Predsednik g. Armin Gradišnik — Celje; podpredsednik g. Anton Petriček — Žalec; tajnik g. Rudolf Wudler — Griže; blagajničarka gđe. Žižek — Šmartno v R. D.; pevodja g. Rajko Vrečar — Žalec; knjižničar g. Josip Žagar — Celje; odbornika: g. Fr. Krajnc — Celje in gđe. Marija Orač — Št. Jurij ob juž. žel.

Književnost in umetnost.

„Domače ognjišče“. List za starše in vzgojevalce slovenske mladine. — V „Učiteljski tiskarni“ je začel izhajati nov list, edin svoje vrste, ki si je stavil prevažno in prelepo nalogo, da hoče pospeševati zvezo med domom in šolo ter krepiti njiju vzajemno delovanje. Prva številka je bogata po lepi in izbrani vsebini, ki utegne že sama pridobiti „Domačemu ognjišču“ lepo število naročnikov in bralcev. Tudi tiskarna se je izkazala; listu je dala prikupno zunanjo obliko in fin papir ter — kar je mnogo vredno — tako nizko ceno, da Slovenci nimamo cenejšega lista. 2 K je vendar tako malo, da ne more biti manj. Vse to so torej stvari, ki govore za „Domače ognjišče“ najglasnejšo priporočilno besedo. — Z ustanovitvijo tega lista je napravilo učiteljsvo lep korak naprej. Sedaj ima svoj šolsko-politiški list („Učit. Tov.“), svoj znanstveno-pedagoški list („Popotnik“), list za mladino („Zvonček“) in sedaj še list za starše. Tako popolne časnikarske organizacije nima nobeno drugo učiteljsvo. To je dokaz njegovega dela in napredovanja.

Popotnik.*) Letnik XXVIII. Št. 1. — Dr. Fran Ilešič priobčuje na uvodnem mestu svoje predavanje na glavni skupščini društva slovenskih profesorjev „Analiza in sinteza v našem narodnem življenju“. Pisatelj govori tudi v tem spisu s tisto iskrenostjo in prepričevalnostjo, ki smo je vajeni pri njem. Deloma se opiramo na izvajanja dr. Ilešiča na uvodnem mestu današnje številke. — Enako zanimanje zbuja gotovo tudi naslednji članek „Pojem „jaz“ in njega odnošaji do volje“. Pod člankom je zapisan le skromni X, a za njim se skriva ime razsodnega in mislečega pisatelja. Zadnji citat v tem članku tudi podpira izvajanja našega uvodnika. — Razpravo češkega pisatelja J. Zemana „Razdelitev učencev po zmoglostih“ prijavlja v slovenskem prevodu Dragotin Pribil. Članek govori o mannheinskem šolskem sistemu, ki ga je uvedel zdravnik Sickingen. — Fr. Fink odgovarja vprašanju „Ali naj učitelj pri pouku v risanju po predmetu riše na tablo in kdaj se ima to zgoditi?“ Pisatelj navaja razne strokovnjake, končno podaja svoje sklepe.

*) Ta referat je bil spisan že za zadnjo številko, a zaradi tesnega prostora je moral izostati. Dotične opazke se torej ozirajo na zadnji uvodni članek, ne pa na današnjega.

Spis je aktualen, ker tudi po slovenskih šolah vztrajno reformujejo pouk v risanju. — „Šolsko - higijenski utrinki“. Pod tem naslovom je začel prijavljati tovariš Ig. Šijá nec izpiske, ki jih je nabral iz raznih knjig in perijodičnih spisov, govorečih o šolski higijeni. Šijáncovo delo je vredno vse hvale, ker utegne tudi končno pri nas zbuditi zanimanje do tako zanemarjenega šolskega zdravstva. — Posebno opozarjamo na poziv češke „Jednote komenskega društva za reformo šolstva“, ki deluje za v istini avtomno in svobodno šolo. — „Šolstvo v tujini“ govori o danskem, japonskem, islamskem in angleškem šolstvu — „Razgled“ (Listek — Pedagogiški paberki — Kronika) objavlja na štirih straneh obilo zanimivih drobtin, ki so jih spretne roke nabrale širom sveta. — Iz navedene bogate vsebine je razvidno, da je opravičen in utemeljen naš klic: Širite in priporočajte „Popotnika“!

Svobodna Misel. Glasilo slovenske sekcije „Svobodne Misli“. Uredništvo in upravništvo Praga-Vinogradi, Češko. Izhaja desetkrat na leto in stane 2 K. — Izšla je prva številka tega novega lista, ki objavlja ta-le program:

Ideal Svobodne Misli, mednarodne zveze za obrambo pravice za svobodno izražanje vsake človeške misli na verskem, političnem in socijalnem polju, je približno tako-le stanje družbe:

I. Znanost, kot stremljenje po absolutni resnici, naj uravnava in urejuje razmerje posameznika napram družbi in celemu vsemirju; naj vodi človeštvo k delu, vzorom, radostnemu življenju.

II. Njena nra vstvena posledica bo pa morala, soglašajoča z znanstvenim spoznanjem in družabno vestjo, izvajana s človekoljubjem in človeško solidarnostjo z vsakim naših bližnjih ter učeča razumno omejitev osebne svobode v prospeh celote.

III. Ta etika se socijologiški izrazi v družbi, ki jo bo upravljala volja ljudi brez nasilja predpravice staležev ali razredov, in sicer, v svrhu gibkejše in pravilnejše družabne organizacije v kolikor mogoče malih in federativnih oblikah.

Sredstev in metode za dosego tega vzora Svobodna Misel ne predpisuje, ker ne mara biti dogmatična; skrbeti hoče za sintezo stremljenj, vodečih do tega smotra, toda prepušča vsakemu somišljeniku, da bi deloval zanj po svoji zmoglosti in vesti; stoji izven strank in zahteva od njih samo svobodo mnenja, ker je prepričana, da je samo s svobodnim razmišljanjem mogoče najti faktorje in zaključke, na katerih bo mogoče snovati boljšo prihodnost človeštva.

Kot načrt za delo si določa Svobodna Misel to-le:

I. Vsakršno podporo vsakemu stremljenju, ki ima za namen zavednost, plemenitost in blagor človeštva, kot v etičnem, tako tudi v družabnem oziru; kolikor mogoče širiti vse misli, katerih smoter je nra vna, razumska in telesna povzdiga človeka.

II. Boj proti klerikalizmu, t. j. kakršnemu-koli nasilstvu proti mislim ali njih nositeljem v prospeh kakršne-koli dogme kot zapreke razvitka in vsled tega zadrževanje človeštva na poti k popolnosti; ta boj naj se vrši z navajanjem misli na samostojno razmišljanje kot najboljšemu sredstvu proti vplivu in moči dogem, ali pa s potrebno obrambo.

III. Odstranjevanje nasilništva sploh, naj si že bo na polju dela ali osebne svobode; razume se samo posebi, da obsoja Svobodna Misel kapitalistiške ali militaristiške se polastitve posameznika, ker smatra to za evolučno stopnjo doslej barbarskega človeštva, ki bo premagana in nadomeščena s popolnejšo. Svobodna Misel ne postavlja nikakih načrtov v tej izpjembi, prepušča prihodnjim dobam njih uresničenje in izpeljavo, pač pa podaja vsem roko v pomoč, ki delujejo za ta smoter.

Vsled tega vzora in dela, opirajočih se s svojimi temelji na neuničljivo hrepenenje človekovo po sreči, je Svobodna Misel opravičena, da obstoji, ker je vsled obojega logična in nepremagljiva potreba dosedanega mišljenskega razvitka človeštva.

Vsebinska prve številke je jako zanimiva in raznovrstna in utegne pridobiti listu mnogo čitateljstva. V listu je tudi več vesti iz življenja učiteljsva.

Novi državnozbornski volilni red. Z zemljevidom in imenikom volilnih okrajev na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, in Primorskem. Spisal Z. Ž. Cena 60 h, s poštnino 70 h. V Kranju 1907. Tiskal in založil Iv. Pr. Lampret. — Knjižica objavlja določbe ravnokar sankcioniranih zakonov, ki se z njimi

deloma izpremiuja osnovni zakon o državnem zastopstvu ter uvajajo nov red za volitve v državni zbor in posebne kazenske določbe za varstvo volilne in zborovalne svobode. Kdor se hoče seznaniti z vsemi temi novimi uredbami, mu bo knjižica dobro služila.

Politiški pregled.

* **Saniranje deželnih financ.** Finančni minister se je izjavil, da se pripravlja saniranje deželnih financ. To saniranje je napovedal že l. 1899. tedanji naučni minister pl. Hartel, a ostalo je samo pri besedi. S saniranjem deželnih financ se da izvesti tudi regulacija učiteljskih plač

* **Čehi za Slovake.** Na Češkem gre od občine do občine okrožnica, ki jo narod v masah podpisuje. Okrožnica obsega prošnjo za pomiloščenje Slovakov, ki so bili v zadnjih političnih pravadah obsojeni od madjarskih sodnikov.

* **Nemčija.** Nemški državni zbor je sklican na 19. t. m. — V četrtek so bile dovršene ožje volitve za nemški državni zbor. Socialni demokratje so skupno izgubili 25 mandatov. Poljaki so pridobili štiri mandate. Tem povodom so bile v Berlinu velike manifestacije. Velika množica ljudstva je priredila državnemu kancelarju in cesarju velike ovacije. Najmočnejša stranka v novi državni zbornici bo centrum, ki šteje 105 članov. — One nenemške dijake, ki so pri volitvah agitirali za socialne demokrate, je vlada iztirala. Brutalna sila!

* **Prvi kardinal med katoliško duhovščino v Rusiji.** Levovskim poljskim časnikom poročajo iz Ščitomira, da bo tamonjni katoliški škof Nielsalkowski na prihodnjem konzistoriju imenovan kardinalom. To bi bil prvi izmed katoliških prelato v Rusiji, ki dobi kardinalski klobuk.

* **Volitve za duma.** „Magdeb. Zeitung“ poroča iz Petrograda, da je ministrski predsednik Stolipin izjavil, da bo imela opozicija v novi dumi 60% vseh poslancev. Istočasno je naglašal, da je bilo v bivši dumi število opozicionalnih zastopnikov mnogo večje.

* **Shod maloruskih dijakov.** Maloruski dijaki so imeli dne 7. t. m. v Levovu shod, ki so prišli nanj dijaki iz vse Galicije. Po živahni razpravi je shod sklenil nastopno resolucijo: 1. Zahteva se samostojno malorusko vseučilišče v Levovu; 2. odobruje se zadnje demonstracije na vseučilišču, edini možni odgovor na izzivanja akademične oblasti; 3. protestira se proti aretovanju maloruskih dijakov, ker je čin političnega terorizma in osveta gospodujoče klike; 4. protestira se proti umešavanju namestnika v kazensko postopanje, in se izjavlja, da ne bosta niti policija niti ječa v stanju odvrniti maloruskih dijakov od edinó možnega sredstva, da dosežejo lastno vseučilišče v Levovu, glavno narodno in kulturno zahtevo maloruskega naroda; 5. protestira se proti vedenju poljskih vseučiliških profesorjev, ki so v tem slučaju opravljali službo policistov ter so bili orodje poljske klike; končno se izjavlja, da se bo na nasilstva odgovarjalo z nasilstvi. Ker je vprašanje samostojnega maloruskega vseučilišča v tesni zvezi s politično emancipacijo maloruskega naroda, je shod nadalje sklenil, naj dijaki živahno agitirajo za bodoče državnozbornske volitve, da bodo izvoljeni kandidatje demokratsko-napredne stranke.

Vestnik.

K poglavju o obupnem položaju ljudskošolskega učiteljstva. Tovariš Fr. P. nam piše med drugim takole: Velespoštovani g. urednik! Že peti teden čepim v svoji sobici in premišlujem nesrečno usodo svojega stanu. Zdravniki so se izjavili, da me napada znana učiteljska bolezen, in mi izposlovali dopust do konca šolskega leta. Nadomestuje me pomožni učitelj M. R. Kakor pri vseh takih slučajih, je tudi mene podrlo prenaporno delo v šoli in izven šole. Otožne, dolgočasne dneve mi pa lajšajo najbolj časopisi, zato pa komaj pričakujem sobote, da vzamem v roke vrlega „Tovariša“. Vselej sem ga z veseljem čital, a pri zadnji številki sem bil ogorčen, kakor menda še nikdar poprej. S svojo izjavo nas predstavlja g. Ž. celemu svetu za lenuhe, ki vpijejo le po zvišanju plač, ne delajo pa nič. Učitelj naj izkrvavi do zadnje kaplje krvi, po smrti bo pa užival plačo...

V šoli smo že tako vpreženi, tako obremenjeni, da se more naš stan glede gmotnega stanja upoštevati v prvi vrsti, naj si kaj delujemo zunaj šole ali nič. Merodajni faktorji to dobro vedo, a sreča nimajo. Zato je bedasta trditev, da odbijamo še tiste veljake, ki so na naši strani... Poglejmo tja v središče naše Avstrije. Kako hitro je šlo s splošno volilno pravico, ko je posegla krona vmes, in kar čez noč so imeli čez trideset milijonov za uradnike in duhovnike. Naj bi zašumelo tudi enkrat na cesarskem dvoru: „Uredite deželne finance, učiteljem se morajo plače zvišati, tudi država mora prihiteti na pomoč“. Kako bi hiteli ministri skupaj in pritiskali na deželne zastope! — Kje je torej naša rešitev? Vse avstrijsko učiteljstvo bi moralo stopiti v skupno akcijo: „Kruha nam dajte in to takoj, sicer pride dan maše-vanja!“

Učiteljstvo — pred sodbo ljudstva. Tako se imenuje članek v 5. „Domoljubovi“ številki. Nismo nameravali odgovarjati nanj, saj se „Domoljubova“ nesramnost obsoja sama najbolj, obsoja sebe in tistega, ki jo je zagrešil. Ako je ta lopov duhovnik, naj ne prijemlje več hostije v roke, ker so njegove roke umazane od ostudnosti in zlobe! Napravil bi božji rop! Navekomaj naj mu leži ta greh na duši! Če je Bog pravičen, ga bo udaril z najtežjo kaznijo, zakaj „Domoljubov“ brezimni lopov preti vsemu učiteljskemu stanu, torej poštnim delavcem, ki store v eni uri več, nego on vse svoje žive dni — z iztrada n j e m , z u m o r o m ! Lopovščina prve vrste! Teško je mirno odgovarjati na take infamnosti, najboljši bi bil dejanski odgovor, odgovor s palico in postom. Toda lopov se skriva za urednikov hrbet, da ga ni mogoče položiti na kolena in mu ustrojiti garjeve kože! Pa naj udari cigana roka božja, in če ima kaj vere nanjo, ga mora z vsakim korakom spremljati strah, da zdajci šine vanj strela z jasnega. Tak lump je zrel za vrv! In to še tudi zato, ker ščeva n a m e n o m a i n h o t é ljudstvo proti šoli in učiteljstvu. Take škan-dalozne nesramnosti nismo še čitali nikjer in o nikomer, saj je ni nihče drugi zmožen nego „Domoljubov“ lopov. — Na nas pritiskajo z vseh strani, da moramo odgovoriti „Domoljubu“. Teško nam bo, a bomo, ne zaradi „Domoljuba“, ampak zaradi časti in ugleda učiteljstva. Preden pa storimo to, objavljamo „Domoljubovo“ lopovščino dobesedno na tem mestu v trajen spomin in dokaz, kakšni politični rokovnjači so živeli v današnjih časih na Slovenskem! „V vednih borbah živimo — zato premalo uvažujemo nevarnost, ki preti našemu narodu od strani učiteljstva. Poglejmo katoliške Nemce! S kolikim navdušenjem delajo proti brezverskemu društvu „Prosta šola“, kako vneto delajo po shodih in zasebno za razvoj svojega katoliškega šolskega društva. Ne samo duhovniki, ampak tudi svetni izobraženci in ljudstvo spoznavajo velikansko nevarnost, ki preti veri in gospodarskemu blagostanju od strani veri odtujenega liberalnega in socialnodemokratskega učiteljstva. Velik korak v tem smislu so storili dunajski krščanski socialci, ki so pod vodstvom vrlega župana Luegerja iz šol pometli učitelje, ki so se očitno kazali kot liberalci in socialdemokrati. Noben liberalce, noben socialdemokrat nima mesta v šolah, kamor pošiljamo katoliški stariši svoj najdražji zaklad, nedolžne otroke — to je bil bojni klic krščanskih Dunajčanov. Veliko nevarnost od strani učiteljstva so spoznali tudi avstrijski škofje, zato so v zadnjem skupnem pastirskem listu zopet nanjo opozorili. — Ali smo mi Slovenci glede učiteljstva kaj na boljšem kot Nemci? To vprašanje se nam nehote vsiljuje. In ne, to odločno in s prepričanjem trdim, da ne — morda še na slabšem! — Nimamo sicer še protiverskega šolskega društva — toda duh naših liberalcev in socialdemokratov je isti kot nemških, ki podpirajo „Prosto šolo“, duh našega učiteljstva, zlasti moškega, večkrat tudi ženskega, je isti duh liberalnih in socialnodemokratskih nemških učiteljev. Nemško društvo „Prosta šola“ je klicalo in še kliče: Ločite šolo od cerkve, ven iz šol z duhovniki, ven iz šol s križem, z očenašem, češčenosimarijo, ven s pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus. In pri nas? Isti duh, in večkrat tudi iste besede odmevajo po shodih in listih našega učiteljstva. Le pogledati je treba učiteljske dopise v „Slovenskem Narodu“ in v „Učiteljskem Tovarišu“. Potrdimo lahko: Vinar ni bolj podoben vinarju, kot je liberalno in socialnodemokratsko nemško učiteljstvo našemu učiteljstvu. In versko življenje učiteljev? Nemški učitelji trdijo: Č e g r e m o v c e r k e v , g r e m o s a m o p r i s i l j e n i ,

da nadzorujemo otroke, ne iz prepričanja. No, večina naših učiteljev niti tega ne stori, in če pridejo v cerkev — mila ti majka — kako nedostojno je njihovo obnašanje vsled nadutosti. Ne ve, kam bi se djal revež, in kako bi se bolj pohujšljivo obnašal. Zato je želeti, da tudi še to nadzorstvo opuste, ker to nadzorstvo večkrat ni nadzorstvo, ampak naravnost pohujšanje otrok! — Z verskim prepričanjem in življenjem je torej zlasti moško mlajše učiteljstvo popolnoma pod cesto — in žalibog mnogi starejši jim slede. Znan mi je slučaj nekje na Kranjskem, kjer je oče nadučitelj in je vzgojil dva sina učitelja. O tem nadučitelju se je izrekla sodba: Stari je bil dober, pa sinova učitelja sta ga spridila. Žalostno, pa resnično! Tako mnogi starejši učitelji drve za mladimi brez lastne volje. — To glede verskega stališča učitelj-tva. V gospodarskem življenju se oklepa učiteljstvo liberalizma, ki razjeda blagostanje ljudstva. Liberalizem razdvaja duhove in cepi ljudske sile. V marsikaterem kraju bi ljudje lahko živeli v lepi edinosti, pomagali si na gospodarskem polju — pa ti pride zagrižen liberalen učitelj ter prinese razpor in ga neti. Tak slučaj se je zgodil v novjšem času v Šmartnem pri Litiji. Ondi sta brez potrebe dve posojilnici. V zadnjem času je bilo vse lepo napeljeno, da se obe posojilnici združita, da se opomore gospodarskemu razdoru. Ljudstvo je hrepenelo po spravi in združitvi — tu pa ti pride ondodni nadučitelj ter s svojim strupenim jezikom požre toliko zaželeno spravo. Kar se je zgodilo tukaj, zgodi se marsikje; učitelji, mesto da bi delali za ljudstvo, podpirali organizacijo, pa sejejo prepir in sovraštvo ter širijo pogubni, verski in gospodarski liberalizem. — Toda kdor se je veter, bo žel vihar. Ljudstvo spregleduje in bomo skrbeli, da spregleda, in zaklical bo ljudstvo kot je zaklical dr. Kaspar Schwarz na shodu katoliškega šolskega društva na Dunaju 15. novembra lanskega leta: Naša potrpežljivost je nepreklicno pri kraju! Prišlo bo do rednega deželnozbornskega delovanja, zopet bodo prihajale učiteljske prošnje in zahteve; toda poslanci „Slovenske ljudske stranke“, ki so učiteljem preprijazni, bodo morali pod pritiskom ljudstva, če tudi težko, reči odločno, ne vinarja ne v poboljšanje učiteljem v teh razmerah; sami ne bomo redili gada, ki zastruplja vero in blagostanje. Ljudstvo težko nosi šolsko breme — pa ga nosi le, toda v največjo svojo škodo. Prišel bo tudi čas, ko se bo ljudstvo zganilo in reklo: Takih učiteljev ne maramo — ne zaupamo jim otrok! Pa tudi oblastva naj pomislijo, jeli poklic učiteljev seja liberalizem in prepir med ljudstvo. Končno pa bo le sodilo ljudstvo svoje sovražnike, liberalno in socialdemokratično učiteljstvo! — Tako „Domoljub“. Kako mi, povemo prihodnjic!

Učiteljski dobrotniki. „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta“ so darovali: Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta v Ljubljani, 100 K; posojilnica v Dolu na Štajerskem, 10 K; gosp. Ivan Evgen, trgovec v Sodražici, 5 K; vesela družba pri g. Del Lincu v Hruševju pri Senožečah, 5 K; g. Fran Gärtner, učitelj v Ljubljani, 6 K od izkupička za brošuro: Kaj mora mladina vedeti o alkoholu? Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Franjo Dular iz Vavtevasi (4 K); Val. Zavrl in Ernestina Oman iz Begunj pri Lescah; Josip Kobal iz Dolenjevsi pri Senožečah; Janko Garvas in J. Zupane iz Fare-Vasi; Joško Bergant iz Turjaka; Andrej Grčar, Ivan Segal in Fr. Jaklič iz Radovljice; Fran Lunder, Fani Lundrova, Gusti Lundrova in Vlastimila Peršlova z Bake; Karel Mataj z Vrhnik; (zakaj sam? Ali je na Vrhnik enorazrednica? — Stavec.) Nikolaj Stanonik, Ema Peče in Jos. Jeglič iz Selc; Leopold Ferjan iz Olsevka; Ivan Demšar in Milka Ažman iz Šmarjete; Ivan Kuhar iz Badomelj; Ivan Štrukelj z Bučke (4 K); Fran Ciuha iz Mavčič (5 K); učiteljsko osebje trirazrednice v Škocijanu na Dolenjskem (6 K); šolsko vodstvo v Št. Janžu (6 K);

Julij Slapšak in Angela Trošt iz Vodice; Ignacij Tramte, L. Adamič in Mici Kratner iz Kamnika; Ivan Petrič iz Rudnika; Jakob Žebré, Ferdo Wigele, Ivana Perušek, Anton Šemé, Marija Kozamernik, Hinko Paternost, Justina Kozamernik in Berta Rössmann, vsi iz Starega trga pri Ložu; Josip Pečnik iz Svibnega; K. Engelmann iz Domžal (6 K); Klotilda Kunasz Suhorja pri Košani; Anton Bezeg z Goč; Ivan Šemerl iz Lesec; A. Pire, Marija Antončič, Iv. Čop in Ida Papler iz Borovnice; Fran Lavtižar in Mara Bitenc iz Šmartnega pod Šmarno goro; Andrej Cvar iz Vel. Poljan; Janko Muren iz Drašćic; Humek in Zemljan iz Bohinjske Bistrice; Antonija Kadunc, s Prežganjega; Egidij Schiffrer iz Št. Vida pri Zatičini; Josip Reich iz Dola; Marija Curk z Razdrtega; Ivanka Cegnar z Vrhpolja pri Moravčah; Anton Kerže iz Babinega polja; Avgust Korbar in Leon Dolinšek s Preserja; Zdravko Mikuž in Marica Barlé iz Prečne; učiteljstvo (Trošt, Zemljan, Jamšek) na Studencu; Ernest Šušteršič iz Iškevasi; Jakob Marn in Ana Podrekar z Viča pri Ljubljani; Ivan Schmeidek iz Rov; Ivan Kutnar iz Žužemberka; (ali ni v Žužemberku štirirazrednica? — Stavec.) Franc Scheschark iz Kočevja; (kje so tovariši? — Stavec.) M. Kavčič, M. Rupnik, A. Tome, M. Črček in P. Lapajne, vse iz Idrije; živile! Ana Dragatin iz Selc; Janko Jezeršek in Hel. Debevec iz Sv. Križa pri Trziču; Anton Žibert z Ježce pri Ljubljani. — Anton Petriček, Štefan Belšak, Terezija Kordisch, Rajko Vrečer in Fran Pristovšek, vsi iz Žalca pri Celju; Josip Topolovšek iz Turja pri Hrastniku (5 K); šolsko vodstvo v Mozirji (3 K); Fran in Marija Zopf iz Pristave; Janez Stibler, iz Sv. Antona na Pohorju; Josip Čuček iz Pečic pri Podsredi; Ferdinand Rosenstein in Božena Kreč iz Stranice. — Anton Lomšek iz Kala (Avče). Živili! Hvala lepa! Vsi tisti, ki še niste plačali letnine, podvizajte se in storite svojo stanovsko dolžnost!

„Domače ognjišče“ je izšlo; tovariši in tovarišice, širite ga med ljudstvom in pridobivajte mu naročnikov! Naročnino (2 K) je pošiljati naprej.

Učitelj Gärtner je obljubil dati 30 h od vsakih 3 brošur „Kaj mora mladina vedeti o alkoholu“, ki jih od danes dalje naroče ona šolska vodstva, katera jih še nimajo. Ako naroče vsi kolegi, ki so dobili te dni dotične dopisnice, bi konvikt prejel v par dneh skoro 100 kron. Upamo, da bodo kolegi podpirali to akcijo, ker ne žrtvujejo ničesar družega nego, da napišejo na doposlani poštni položnici naslov šole.

Plesni venček so priredili ljubljanski učiteljskišniki IV. in III. letnika, dne 9. t. m. v mali dvorani „Narodnega doma“. Mladi naši prijatelji so nastopili pri tem venčku tako fino in elegantno, da so delali vso čast ne samo samim sebi, ampak tudi ljubljanskemu učiteljskišču. Ponošni smo i mi na bodoče naše mlade tovariše ter jih bomo vsprejeli z odprtimi rokami v družbo naprednega učiteljstva. Le tako naprej! Lep, dostojen in eleganten nastop v javnosti dela čast vsakemu posamezniku, hkrati pa tudi učiteljskemu stanu. Venček je počastil s svojo prisotnostjo tudi učiteljski zbor učiteljskišča, kar je napravilo na prireditelje in druge prisotne prav dober vtis. Želeti bi bilo, da bi se h takim dostojnim venčkom dovolil vstop tudi učiteljskim kandidatinjam, ki se morajo v praktičnem življenju že itak družiti s svojimi tovariši. To je prva pot h kolegijalnosti.

Ne ubijaj! Tako se glasi božja zapoved. Duhovniki uče, da ni obračati te zapovedi samo na telesno varnost, ampak da velja v enaki meri tudi glede na čast in ime vsakega posameznika. Toda naše klerikalno časopisje ne pozna te božje zapovedi! Zakaj brez prestarka gloje na časti in ubija pošteno ime svojemu političnemu nasprotniku, torej greši vedoma in namenoma proti zapovedi, ki jo je dal Bog. In kar je najžalostnejšega pri tem, je to, da stoji to časopisje pod pokroviteljstvom cerkvenega kneza in škofa! Kje je morala? Ali nismo pred božjimi zapovedmi vsi enaki? Odgovorite, vi grešniki maziljeni!

Simon Gregorčič. Povedali smo že, kako grdo ravna klerikalci, zlasti goriški, sedaj, ko je pesnik že umrl in je mnil

zanj srca in sveta vihar: iz resničnega poeta napravljajo svojega političkega slugo. In še več! Na vsak način hočejo dokazati, da je Gr-gotič legel v grob s sovražtvom v sre, češ, da je sovražil vse, kar ni bilo klerikalnega. Taki ljudje so vredni zaničevanja, a niso vredni pesnika, ki je ljubil in opeval simbol miru!

Začela se je osebna gonja. Sedaj, ko se bližajo volitve v državni zbor, so se stranke začele živahno gibati. Nastavljajo kandidate in delajo reklamo zanje. A kakor menda nikjer drugod, se je začela med Slovenci znana osebna gonja: političkega nasprotnika je treba pobijati z vsemi umazanimi sredstvi, mu škoditi na imenu in ugledu, ga ometavati z najgnusnejšim blatom, češ: nekaj že ostane! Pravi moj-tri v taki nečedni osebni gonji so naši preljudi in prečisti klerikalci, oziroma ali pravzaprav njihju glasili „Slovenec“ in „Domoljub“. Dan za dnem, teden za tednom čitamo v imenovanih listih najrazličnejša, najgrša obrekovanja in zasmehovanja tistih mož, ki stoje izven klerikalnega tabora in posezajo v volilno borbo. Tudi več naših tovarišev je že zadela ta bridka usoda, mnoge še zadene, ker ni pred klerikalno žurnalistiko nihče varen, kdor ni njihov pristaš, pa bodisi da je še tako pošten in dostojen človek. S tako grdo osebno gonjo je že dokazano, kako nizko stoji politička morala nekaterih ljudi. Naša javnost je okužena, vohunstvo in laž poganjata najbujnejše cvetove. Naposled še ne bo človek varen na svojem domu, tako daleč sega zloba in predrznost teh ljudi. „Domoljub“ nastavlja učiteljstvu revolver na prsi, „Slovenec“ mu ploska in se norčuje iz naših ljudi. Grdo, gnusno, studno! Ako človek izvršuje samo svoje državljanske pravice, se zaganjajo vanj klerikalni gonjači, kakor da samo zanje veljajo avstrijski zakoni. Kje je naša osebna varnost? Kje dostojnost?

Poročil se je 2. t. m. tovariš Jožef Tratar, učitelj v Mokronogu, z gospodično Zofijo Juvanec, poštno oficijantinja iz Ljubljane. Čestitamo!

Novi člani okrajnih šolskih svetov na Kranjskem. Deželni odbor je v seji dne 7. februarja t. l. imenoval svoje zastopnike v okrajnih šolskih svetih. Imenovani so bili ti-le gospodje in sicer za okraj: I. Ljubljanska okolica: Franc Košak, deželni poslanec v Grosupljem; Gabriel Jelovšek posestnik na Vrhniki. — II. Litija: Luka Svetec, c. kr. notar v Litiji; Janez Vidergar, župnik v Št. Vidu. — III. Kamnik: Andrej Mejač, deželni poslanec v Komendi; Anton Stare graščak v Mengšu. IV. Kranj: Profesor dr. Perne v Kranju; Janko Urbančič, graščak v Turnu. — V. Radovljica: Josip Pogačnik, deželni poslanec v Podnartu; Ad. pl. Kappus v Kamnigori. — VI. Krško: Viljem Pfeifer, deželni poslanec v Krškem; Ivan Globočnik, graščak na Dobravi. — VII. Novo mesto: Josip Zure, župan v Kandiji; grof Rudolf Margheri, deželni poslanec. — VIII. Črnomelj: Janko Puhek, posestnik v Črnomlju; Davorin Vukšinič, oskrbnik v Metliki. — IX. Kočevje: Rudolf Schädinger v Kočevju; Fr. Višnikar, deželnosodni svetnik v Ribnici. — X. Logatec: Ivan Sicherl, posestnik v Spodnjem Logatcu; Franc Modic, posestnik v Lahovem. — XI. Postojna: Janez Zupan, župnik v Hrenovicah; Franc Arko, deželni poslanec v Postojni.

Šolstvo na Štajerskem. Deželni šolski svet je dovolil razširitev trirazredne ljudske šole v Gornjem gradu v štirirazredno in ustanovitev zasebnega otroškega vrta v Hrastniku. Definitivno je nastavljen na ljudski šoli Trbovlje-Vode učitelj Oskar Moll. Prestavljena je od Sv. Petra pod Svetimi gorami v Hrastnik def. učiteljica Ljudmila U m b e r g e r, nastavljena je istotam prov. učiteljica K o s c h e l l. — R a z p i s a n o je na enorazredni, v drugem plačilnem razredu stoječi šoli v Sjelah-Vrhah pri Slovenjgradu mesto učitelja in šolske vodje! na petrazredni ljudski šoli v Velenju (2. plač. raz.), na trirazredni ljudski šoli pri Sv. Martinu na Paki, pri Rečici (3. plač. raz.) in na dvorazrednici pri Sv. Andražu nad Polzelo, pri Velenju (3. plač. raz.) po eno učiteljsko mesto. Prošnje treba vložiti do 10. marca pri dotičnih krajnih šol. svetih.

Umrla je na Dunaju soproga nemškega kranjskega pesnika, ki je bil znan zlasti okrog leta 1870. Amalija Germovnik. Rojena je bila leta 1830. v Kostanjevici in je imela posebno veselje do pevanja slovenskih narodnih pesmi. Te je pela s posebno presrčnostjo in zato so jo imenovali „Kranjski škrjanec“. Tudi svojega moža je vzpodbujala k temu, da je prevajal slovenske narodne pesmi. Zlasti pa je pripomogla k razširjati

slovenskih pesmi s tem, da jih je izdala z melodijami v založništvu Andréja v Offenbachu na Meni. Teh pesmi se je prodalo nad 10.000 izvodov.

Pospeševanje strokovnega pouka na Primorskem. Pospeševalni zavod za malo obrt v Gorici je ustanovil strokovno nadaljevalno šolo za slikarje, dekoraterje, pleskarje, pozlatarje in druge sorodne obrti. Učni načrt je že dovoljen. Naučno ministrstvo je obljubilo nastaviti na svoje stroške učitelje; trgovinsko ministrstvo je dovolilo omenjenemu zavodu 6000 K podpore. Strokovni šoli za obrtno risarstvo je dovolilo naučno ministrstvo 600 K podpore za nabavo učnih sredstev.

Zahvala. Dne 29. prosinca t. l. mi je umrl moj soprog Andrej Golob, nadučitelj pri Sv. Marjeti na Dr. p. Slavn. društvo „Jubilejska samopomoč“ mi je takoj izplačalo 432 K. Dolžnost mi je, da izrekam slavnemu društvu „Jubilejska samopomoč“ svojo najsrčnejšo zahvalo in pripročam cenjenemu učiteljstvu, da pristopi v obilnem številu temu, za učitelje res tako koristnemu društvu. — Sv. Marjeta Dr. p., dne 7. svečana 1907.

Berta Golob-ova.

Prva znamka. Prvo znamko je napravil knjigotržec Cholmers dne 4. decembra 1837. Prva znamka, ki je imela sliko angleške kraljice Viktorije, je bila izgotovljena leta 1840. Potem so tudi druge države pričele uvajati znamke. V Avstriji so uvedli znamko leta 1850.

Listnica uredništva.

Poročilo o shodu štajerskega učiteljstva priobčimo prihodnjič, ker nam je za današnje številko prepozno došlo. — **Fr. V.** na **G.** Ako hočete, da pride poročilo v številki istega tedna, moramo imeti rokopis do srede zjutraj. — **G. J. P.** v **K:** Na večrazrednicah mora šolski voditelj preskrbeti „Učni načrt“ za vsakega razrednega učitelja, ki ga mora imeti v svoji miznici.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 290. Kranjsko. (26) 1
Na dvorazredni šoli v Podkrajju se razpisuje s tem izpraznjeno učno mesto v stalno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do dne 5. marca 1907.
Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 4. februarja 1907.

Št. 287. (27) 1.
Vsled ukaza c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 26. januarja 1907, št. 6800, se na deški meščanski šoli v Krškem v drugič razpisuje učno mesto iz jezikovno-zgodovinske skupine (nemški in slovenski jezik, zemljepis in zgodovina) v stalno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo somkaj predpisanim potom do 15. marca 1907.
Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.
Že vložene prošnje veljajo tudi za ta razpis.
C. kr. okr. šolski svet v Krškem, dne 8. februarja 1907.

(19) 5

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡

Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Ustanovljeno l. 1832.

Zahtevajte ilustrirane cenilke

Nastojte postati pristo.

LAK za šolske table, **OLJE** proti prahu, pri-
črn in medel znano najboljše

prodaja (16) 50-5

Adolf Hauptmann,
prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja
v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

(7) 24-4

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—¹/₂7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4.32%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premienin, zemljiše in vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljati 20 h v poštini znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	" 18 " " " " 17 " " 6 " — " 18. " 3 " 56 "
C	" 24 " " " " 23 " " 4 " 50 " 24. " 4 " — "
D	" 38 " " " " 37 " " 3 " — " 38. " — " 66 "
E	" 46 " " " " 45 " " 2 " 50 " 46. " 1 " 81 "
F	" 60 " " " " 59 " " 2 " — " 60. " — " 70 "
G	" 70 " " " " 69 " " 1 " 75 " 70. " 1 " 42 "
H	" 85 " " " " 84 " " 1 " 50 " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega
ulice šte. 17.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka
v PRAGI

(20) 26-3

zavaruje v življenskih oddelkih: na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveiji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737 339 88
Zavarovalnine	" 8.090.621.62
Izplačane škode in kapitali l. 1905	" 4.361.283.89
Rezervne in poroštvene zaloge	" 34.791.584.99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	" 2.188.391.24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	" 34.087.781.48
Izplačana dividenda članom življenskih oddelkov l. 1905	" 206.296.40
V vsem pa doslej	" 1.606.893.21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	" 3.004.509.80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim članom odd. I—V. za škode in nagrade	" 87.176.383.75

Vsa pojasnila daje

Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani,
Gospoške ulice št. 12.

G. ČADEŽ

..... Mestni trg št. 14
(poleg stare g. Urbančeve trgovine)
priporoča v veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno (1) 52-7

moško perilo, kravate itd.

..... po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52-7 tovarna oljnatih barv, laka in firneža
v Ljubljani, Miklošičeve ulice šte. 6
nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznано najboljši, črni, medli

lak za šolske table.